

УДК 72.012:728.5

ДИЗАЙН МОДУЛЬНОГО ЖИТЛА ДЛЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

МАЛІК Тетяна, САМОЙЛОВИЧ Валентин
Київська державна академія декоративно-прикладного
мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука, Київ, Україна
3t@ukr.net, valentin4985@gmail.com

Проведено узагальнення світового досвіду використання модульного житла внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Визначено, що в більшості випадків не вдається надати постійне житло переселенцям впродовж 4-х – 9-ти місяців (як зазвичай планується), і жінкам з дітьми та людям похилого віку доводиться іноді кілька років жити в умовах, не пристосованих до життя. В роботі розглядаються варіанти заміни тимчасового модульного житла на малоповерхові недорогі будинки, які не доведеться в майбутньому зносити. В таких будинках бажано можуть залишитися для постійного проживання або орендувати під дачу. В статті наведені приклади дизайнерських рішень модульних будинків такого типу та розглядаються можливості вітчизняних підприємств щодо організації їх виробництва.

Ключові слова: ВПО, тимчасове житло, контейнери, модульні будинки, екстер'єри, дизайн.

ВСТУП

Будівлі для внутрішньо переміщених осіб (ВПО) поділяються на три групи. Перша група – це некапітальні споруди для тимчасового проживання: контейнери, намети, пневматичні споруди та ін. Друга – капітальні споруди для тимчасового проживання, що належать державі чи місцевим громадам та здаються в оренду без права приватизації. Третя група – капітальні споруди для постійного проживання, які переходять до приватної власності мешканців згідно чинного законодавства. Друга та третя групи будинків можуть бути як багатоповерхові багатоквартирні, так і одноповерхові одноквартирні [1; 2; 3; 4]. В роботі розглядається підхід до дизайну житла для ВПО з поєднанням властивостей першої і другої групи споруд: спорудження малоповерхових будівель для переселенців з урахуванням усіх нормативних вимог до нормального житла і дизайну. В таких умовах можливо прожити необхідний строк до отримання постійного житла або ж залишитися і орендувати будинок з придбанням земельної ділянки. Це, крім всього, дозволить уникнути сумний досвід багатьох країн знесення цілих кварталів швидко зведених житлових будинків, які не відповідають вимогам сучасної архітектури і дизайну.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Як вважає уряд і значна кількість жителів України, відбудову житла та все що необхідно для нормального життя треба здійснювати вже зараз, до

закінчення війни. Адже майже половина житлового фонду потребує реконструкції та ще багато будинків знаходяться в аварійному стані й небезпечні для життя [1; 2]. Однією з важливих проблем у цьому питанні є дизайн модульного житла для переселенців, завдяки якому будинки створюють нормальні умови для життя, а після переїзду ВПО будуть прикрашати житлові райони міст і поселень.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Вирішенню зазначеної проблеми можуть сприяти деякі вітчизняні підприємства, які займаються виготовленням модульних блоків. Прикладом може служити продукція підприємства «Артметал Україна». Ці будівлі зібрані із модулів заводського виготовлення. Такі будинки можуть встановлюватися без фундаменту, їх легко демонтувати та за необхідності перевезти на інше місце. Модульний житловий будинок відповідає всім санітарним та пожежним вимогам, оснащений системами опалення, електроустаткування та вентиляції (рис.1а). Компанія «ДубльДім» пропонує компактні модульні будинки з металевим каркасом які можна розібрати і перевезти в інше місце. Всі опоряджувальні роботи вже виконані, інженерні комунікації розведені, залишається тільки підключити їх до мережі (рис. 1б). В основі модульних будинків від компанії «LevBud». теж металевий каркас, зварений з профільної труби. Готовий каркас ззовні обшивають стійким до механічних пошкоджень та впливу навколишнього середовища склопластиком. Для внутрішньої обшивки використовують фанеру товщиною 18 мм та еко-піну канадського виробництва. Будинок утеплюють «Теплоізолом» – вогнетривким та стійким до впливу вологи матеріалом, що має високу здатність збереження тепла, а також встановлюють панорамні вікна (рис. 1в).

Рис. 1. Модульні житлові будинки: а – з блоків-контейнерів підприємства «Артметал Україна»; б – із металевим каркасом компанії «ДубльДім»; в – із металевим каркасом компанії компанії «LevBud».

Інноваційний модульний будинок під назвою Coodo німецької компанії LTG Lofts to go являє собою збірну конструкцію, яку легко встановити навіть на найвужчій ділянці міського і заміського простору. Ці модульні будинки виконані з матеріалу, який дозволяє встановлювати їх у різних кліматичних умовах. Потрібні склопакети надійно захищають господарів від сторонніх звуків ззовні і здатні утримувати оптимальні температурні показники всередині приміщення. У конструкції Coodo передбачені вбудовані фільтри, що вентилюють повітря і забезпечують оптимальний рівень вологості в приміщенні. Практично за всіма електричними пристроями здійснюється дистанційний контроль (рис.2).

Рис. 2. Модульний будинок німецької архітектурної компанії LTG Lofts to go.

Як показує узагальнення досвіду, до основних засобів формоутворення в дизайні екстер'єру модульного житла слід віднести застосування тераси і добудову другого поверху. Тераса являє собою відкритий майданчик, який розташовують на окремо стоячих опорах або вертикальних конструкціях будівлі, що виступають з площини фасаду. Вона може мати огорожу і дах. За композиційними особливостями тераси можна розділити на наступні види: прибудовані, вбудовані, тераси на даху, ступінчасті, кутові. Добудова другого поверху може здійснюватися як шляхом встановлення нового блоку, так і за допомогою сіп-панелей.

Важливе значення має геометрична форма модулів житла швидкого зведення. Як видно з наведених прикладів, модулі будинків можуть бути не тільки прямокутними, але і трикутними, заovalеними, трапецієвидними та інших форм за рахунок утворення каркасу з металевих вигнутих елементів.

Використання трансформованих елементів і конструкцій, наявність панорамного скління і «перехідних» просторів, застосування елементів зеленої архітектури замість огорожувальних конструкцій будівлі – пристрій «зелених дахів», «зелених стін» і ін. також є важливими засобами виразності модульних будівель для переселенців.

Використання кольору дозволить вирішити різноманітні композиційні завдання – надати колористичну єдність забудові, виділити домінуючі групи будівель, підкреслити силует забудови, її ритм та окремі функціональні зони, надати різноманітність і посилити пластику. У деяких випадках для сприйняття елементів плоского фасаду може бути застосована суперграфіка – нанесення укрупненого, часто багатокольорового малюнка на великі площини будівлі. Велику роль в підвищенні архітектурно-художніх переваг грає колірне рішення навколишнього середовища, застосування поліхромії в оформленні інженерних пристроїв, дитячих майданчиків, зон відпочинку. Загальне колірне рішення (вибір колірних тону, гамми) мають доповнювати різноманітні зелені насадження, що служать активним комплексним засобом для створення гармонії сучасної житлової забудови.

Від вибору матеріалів зовнішнього опорядження також в значній мірі залежить естетична складова поставленого завдання. Крім кольору враховують такі якості як фактура, блиск або матовість, природний або

штучний малюнок поверхні. Для зовнішнього опорядження модульних будинків використовують різні листові і профільні матеріали: склопластик, профільовані металеві листи, рейки з деревини тощо. Але найбільш ефективним облицювальним матеріалом, на наш погляд, є сайдинг, який дозволяє отримати значну кількість варіантів художнього рішення фасадів будівель.

ВИСНОВКИ

Проведений аналіз проектування і будівництва житла для переселенців дозволив зробити наступні висновки. Житло для переселенців необхідно будувати не у вигляді контейнерів, які з часом буде необхідно зносити, а у вигляді малоповерхових модульних будівель, які з часом будуть орендовані під постійне житло, дачі тощо. Україна має в своєму розпорядженні промисловий потенціал для будівництва модульних будинків для переселенців, які включають всі необхідні складові для більш-менш комфортного проживання кілька років. Проведене дослідження сучасного досвіду виготовлення малоповерхових модульних будинків, на основі чого розроблені рекомендації щодо дизайну модульного житла для внутрішньо переміщених осіб.

ЛІТЕРАТУРА

1. Логвіненко Б., Теличук Б. Як відбудувати Україну після війни. Ukraïner, 2022. URL: <https://ukraïner.net/vidbudova/>.
2. План відновлення України. URL: <https://recovery.gov.ua/>
3. Волкова А. О. Сучасна практика надання внутрішньо переміщеним особам соціального житла та житла з житлових фондів для тимчасового проживання. / Часопис Київського університету права, № 4. 2019. с. 209–216.
4. Солодько А. Вироблення політики щодо внутрішньо переміщених осіб в Україні: [звіт] / А. Солодько, Т. Доронюк. URL: http://diversipedia.org.ua/sites/default/files/sedos_policy_idps.pdf

MALIK T., SAMOYLOVYCH V.

DESIGN OF MODULAR HOUSING FOR INTERNALLY DISPLACED PERSONS

The global experience of using modular housing for internally displaced persons (IDPs) has been summarized. It was determined that in most cases it is not possible to provide permanent housing to displaced persons within 4-9 months (as is usually planned), and women with children and elderly people sometimes have to live for several years in conditions not adapted to life. The work considers options for replacing temporary modular housing with low-rise, inexpensive houses that will not have to be demolished in the future. Those who wish can stay in such houses for permanent residence or rent them as a cottage. The article provides examples of design solutions for modular buildings of this type and considers the possibilities of domestic enterprises in organizing their production.

Key words: IDPs, temporary housing, containers, modular houses, exteriors, design.